

Anti-Pestprotocol

Inleiding

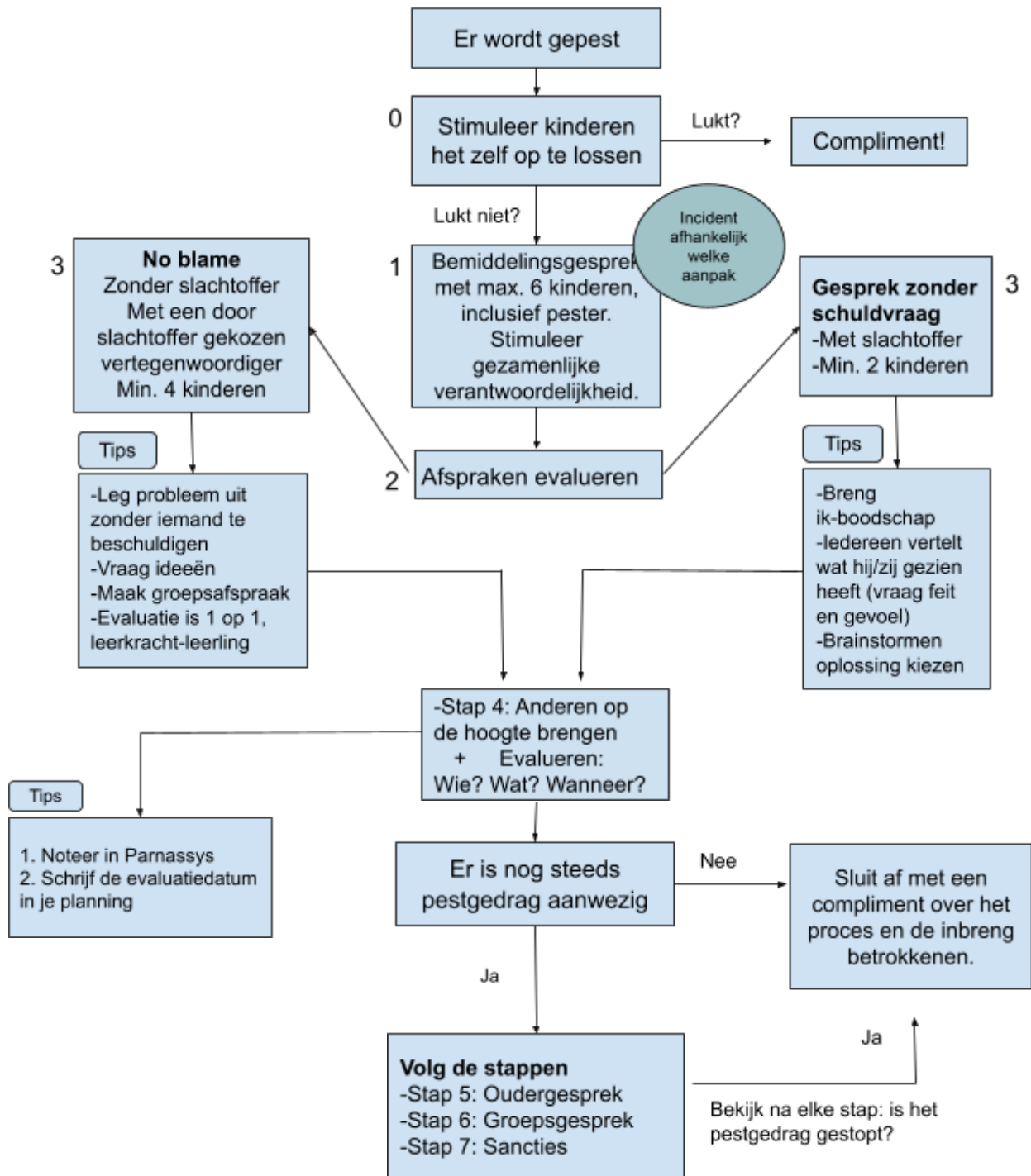
Met de Wet veiligheid op school¹ heeft het bevoegd gezag van de Hoge Ven de plicht gekregen om zorg te dragen voor de veiligheid op school. Het doel van deze wet is om pesten aan te pakken en de (sociale) veiligheid van leerlingen op school te vergroten.

In het Beleidsplan Sociale Veiligheid staat beschreven wat de Hoge Ven op preventief gebied doet om pestgedrag te voorkomen. In dit Anti-Pestprotocol staat beschreven hoe er op de Hoge Ven curatief wordt gehandeld indien er toch sprake is van pesten.

Dit document begint met een stroomschema waarin alle stappen beschreven worden die op de Hoge Ven gezet worden in geval van pestsituaties. Daarna volgt een onderbouwing.

¹ [Rijksoverheid: Veiligheid op school](#)

Stroomdiagram pestprotocol

Onderbouwing

Vormen van pesten

Pesten kan in verschillende vormen voorkomen:

- Fysiek pesten (lichamelijk): slaan, duwen, spugen, schoppen, knijpen, tegenhouden, etc.
- Verbaal pesten (met woorden): schelden, roddelen, chanteren, uiten van bedreigingen, geluiden maken, opmerkingen over ouders/uiterlijk/prestaties, etc.
- Materieel pesten (met spullen): afpakken, beschadigen, verstopten van spullen, etc.
- Relationeel/sociaal pesten: buitensluiten, negeren, uitlachen, manipuleren door aardig doen en dan weer niet, etc.

Daarnaast is er ook nog digitaal pesten. Bovenstaande vormen worden dan via de digitale kanalen uitgevoerd. Te denken valt aan foto's bewerken, versturen van bedreigingen of virussen, iemand hacken of blokkeren, haat profielen aanmaken, etc.

Signalen van pesten

Pestgedrag is niet altijd even zichtbaar. Een pester verbloemt zijn acties en een gepeste schaamt zich vaak te veel om meteen aan de bel te trekken. Ook andere betrokken kinderen zullen veelal niet snel vertellen wat er speelt. Komt je kind naar je toe met een pestprobleem? Neem het dan dus serieus: het is een moeilijke stap om erover te praten. Meestal komt een pester of gepest kind niet vanzelf naar je toe. Wees dus alert op de signalen.

Signalen van het slachtoffer*

- Het kind verandert in gedrag: het is stil en teruggetrokken of juist agressief. Soms gaat het kind weer duimen of bedplassen;
- Schoolresultaten verslechteren;
- Slecht slapen;
- Minder zelfvertrouwen en durft niets alleen;
- Heeft regelmatige kapotte spullen of verwondingen;
- Klachten als buik- of hoofdpijn en misselijkheid;
- Staat letterlijk alleen, neemt geen vrienden mee naar huis en vermijdt feestjes;
- Lijkt ongelukkig of depressief;
- Angst om naar school te gaan of alleen te zijn in weekenden of vakanties;
- Eet anders dan normaal;
- Zoekt veilige plekken op en vermijdt groepen en speelplaatsen.

Signalen van de pester*

- Weigert om met bepaalde mensen samen te werken;
- Kan zich moeilijk inleven in anderen;
- Reageert vaker impulsief en agressief;
- Gedraagt zich in de buurt van autoriteit, maar op andere plekken niet;
- Zet zich af tegen de groep en speelt de baas;
- Vindt het lastig om regels en grenzen te accepteren.

** Let op: het kan zo zijn dat een slachtoffer verandert in een pester of andersom en dat er daarom verschillende signalen bij hetzelfde kind worden gezien.*

Oorzaken van pesten

Pesten bestaat en zal altijd blijven bestaan, omdat het in de menselijke natuur zit. Vanuit ons jagersinstinct willen we overleven, desnoods ten koste van een ander. We zullen altijd bezig blijven met het veroveren van een plek in een groep vanuit de behoefte zelf veilig te zijn. Pesten gebeurt altijd met een reden. De redenen liggen op individueel-, groeps- of organisatorisch niveau. De oorzaak van de pesterijen alleen zoeken bij de pester is te beperkt en zal in veel gevallen niet leiden tot een constructieve oplossing van de onacceptabele situatie.

Pesten of plagen?

Vaak worden de termen pesten en plagen door elkaar gehaald. Wat voor de één pesten is, ervaart de ander als plagen. Wij gaan uit van de beleving van de gepeste leerling. Hij/zij bepaalt of het pesten of plagen is. Elke melding en/of signaal nemen we daarom ook serieus. Naast het gevoel dat de gepeste leerling heeft, nemen we de volgende verschillen ook mee:

Plagen	Pesten
Gebeurt af en toe	Structureel
Kortdurend	Voortdurend/aanhoudend/herhaaldelijk
Door en naar verschillende personen	Vaak dezelfde die pest/gepest wordt
Beide partijen hebben plezier	Gaat ten koste van sfeer
Gelijkwaardigheid	Machtsverhouding/ongelijke strijd

Pesten is een groepsprobleem

Pesten gebeurt niet alleen tussen pesters en slachtoffers; er zijn meer kinderen bij betrokken. Pesten is dus een groepsprobleem. In een pestsituatie zijn er zes rollen te onderscheiden:

- Slachtoffer: wordt gepest of zou gepest kunnen worden, omdat dit kind niet op een sterke manier voor zichzelf kan opkomen.
- Pester: Pest één of meer kinderen en begint.
- Meeloper: Pest mee met de pester.
- Aanmoediger: Moedigt het pesten aan en regelt publiek, doet zelf niet direct iets richting het slachtoffer.

- Buitenstaander: Neemt fysiek afstand van de peestsituatie. Keurt pesten vaak af. Weet niet hoe het pesten te stoppen of durft het niet.
- Helper/verdediger: Komt voor het slachtoffer op en zegt pesters en meelopers te stoppen met pesten.
- Omstander: Zit niet in de groep, heeft wel een rol om de groep heen, vaak de verantwoordelijkheid voor de groep, is de volwassene/grotere.

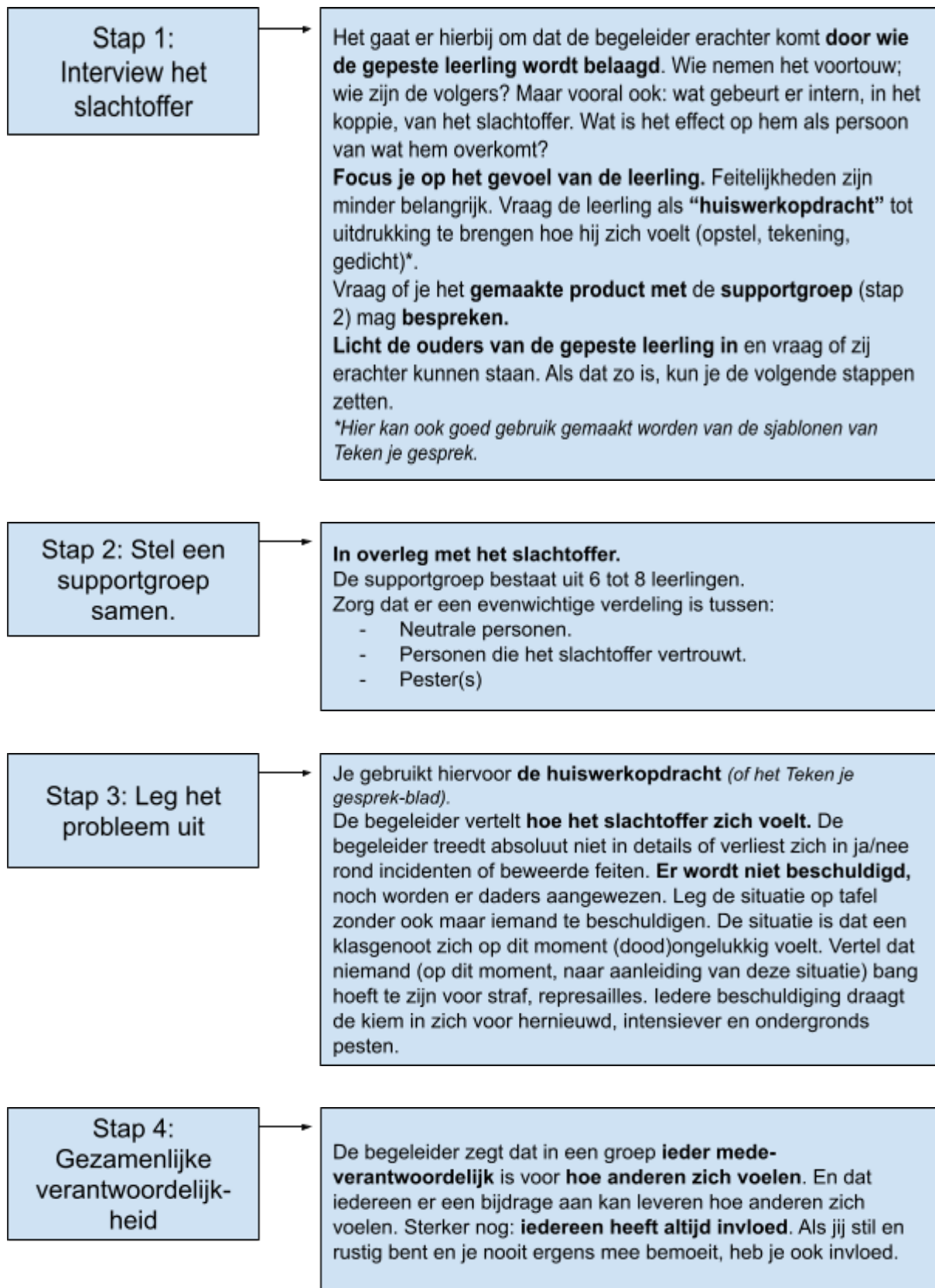
Stappenplan

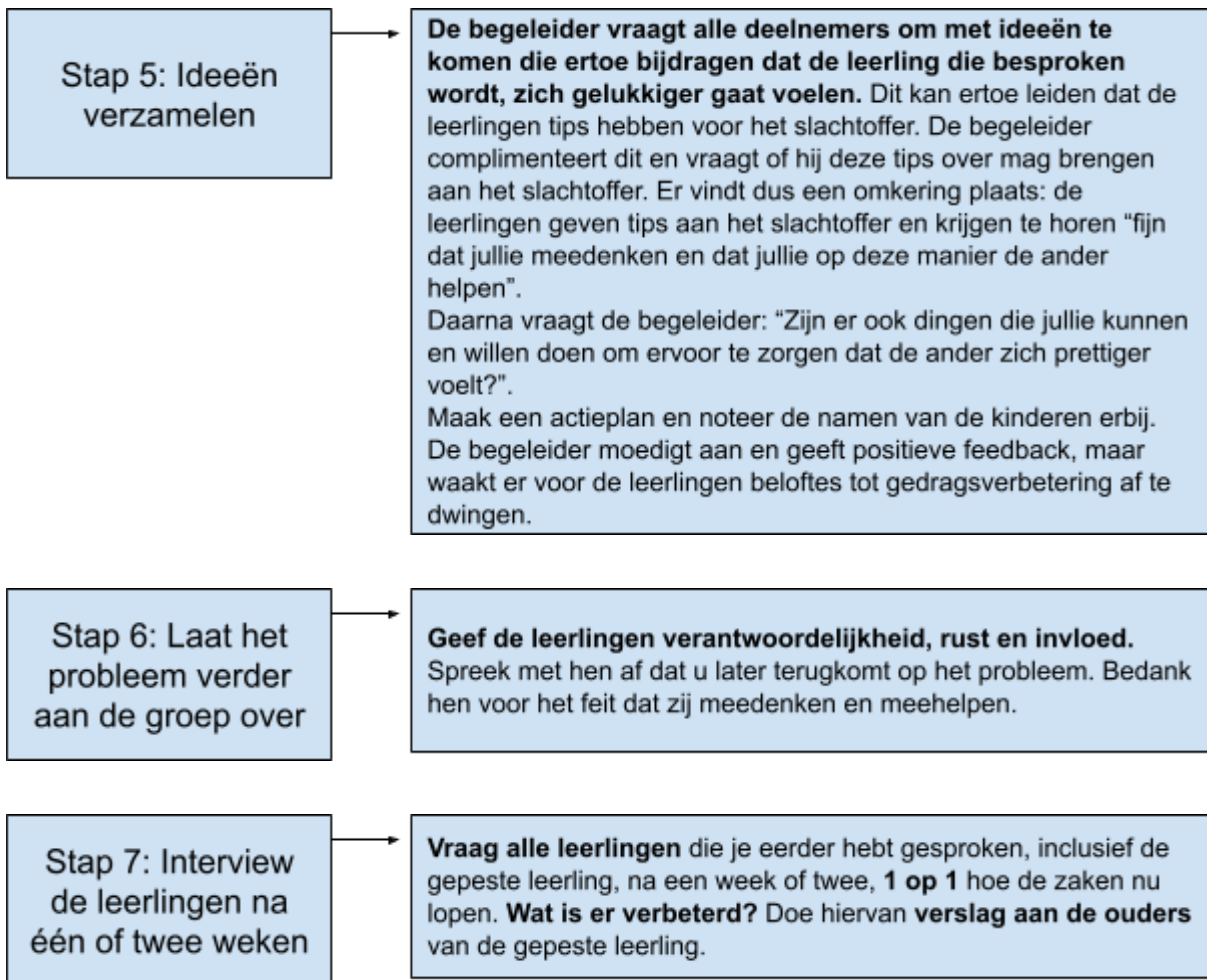
Wanneer pesten voorkomt in een groep waar een sterke preventieve aanpak is ingezet, wordt overgegaan op de curatieve aanpak. De stappen van het onderstaande pestprotocol worden dan gevolgd:

Stap 0: Zelf proberen op te lossen	
Als leerlingen een conflict met elkaar hebben, stimuleren wij ze eerst om het conflict zelf op te lossen. Op het moment dat het voor een van de leerlingen niet genoeg opgelost wordt, gaat het stappenplan in werking.	
Stap 1: Bemiddelingsgesprek bij een eenmalig conflict	
WANNEER	Ter plekke bij het signaleren van het conflict. Indien niet mogelijk, dan z.s.m.
WAAROM	Vaak ontstaat pesten door een eenmalig conflict dat niet wordt opgelost.
WIE	Leerkracht en betrokken leerlingen.
HOE	Een verkorte variant (alleen fase 1, 2 en 3) van Gesprek zonder Schuldvraag (bijlage 2). Doel: het bevorderen van wederzijdse empathie, waardoor begrip tot stand komt en je tot een oplossing kunt komen.
Stap 2: Afspraken evalueren	
WANNEER	Na 2 dagen, na een week en na een maand.
WAAROM	Het actief volgen of gemaakte afspraken in het bemiddelingsgesprek nagekomen worden.
WIE	Leerkracht en betrokken leerlingen.
HOE	Dit kunnen korte gesprekjes zijn van 2 minuten indien het goed loopt. Geven van complimenten als het de leerlingen gelukt is om zich aan de afspraken te houden.
Stap 3: Bij aanhoudelijk pestgedrag: Gesprek zonder schuldvraag (zie Bijlage 2) of No blame (zie bijlage 1)	
WANNEER	Als blijkt dat het de leerling(en) niet lukt om zich aan de afspraken te houden bij stap 2. Als de leerkracht te horen krijgt dat er een ruzie of pestgedrag afspeelt.
WAAROM	Zie stap 1. Daarnaast omdat je nu inzet op gedragsverandering door oplossingen te oefenen. Communicatie in combinatie met gedragstraining is het belangrijkste middel om een pestprobleem te doorbreken.
WIE	Leerkracht met betrokken leerlingen (evt. IB of APC).
HOE	Gesprek zonder schuldvraag, alle fasen (spreek het gesprek evt. eerst apart met de gepeste leerling door).
Stap 4: Anderen op de hoogte brengen	
WANNEER	Als stap 3 is uitgevoerd, breng je op dezelfde dag ouders, APC en indien nodig andere teamleden op de hoogte.
WAAROM	Het op de hoogte brengen van betrokkenen bevordert de samenwerking.
WIE	Degene die het gesprek met de leerlingen gevoerd heeft.
HOE	Via een mailtje of je brengt ze persoonlijk op de hoogte. Bespreek/beschrijf aan ouders hoe het gesprek is verlopen en welke afspraken zijn gemaakt. Maak een aantekening in Parnassys.
Stap 5: Oudergesprek	
WANNEER	Als bovenstaande stappen geen gewenste verandering laten zien/pestgedrag blijft aanhouden.
WAAROM	Als school neem je een stelling in tegen het pestgedrag. Het is belangrijk zorgen met ouders te delen en samen aan een bevredigende oplossing te werken.
WIE	Leerkracht met ouders gepeste leerling (+ IB of APC). Leerkracht met ouders leerling die pest (+ IB of APC).
HOE	Ouders informeren over de situatie en over hetgeen school hier al aan gedaan heeft. Ouders serieus nemen in hetgeen zij vertellen. Adviezen geven over hoe om te gaan met een kind dat gepest wordt of zelf pest. Beleid van school bespreken over hoe hier verder mee om te gaan.
Stap 6: Groepsgesprek	
WANNEER	Als er na stap 5 geen verandering plaatsvindt/als je merkt dat de sfeer in de groep lijdt onder hetgeen er gebeurt.
WAAROM	De groep laten zien dat je stelling inneemt tegen hetgeen dat gebeurt en dat zij zich hier bewust van worden. Daarnaast bewustwording van de eigen rol en wat ze zelf kunnen doen.
WIE	De eigen leerkracht (na overleg met APC) of de APC-er.
HOE	Met de groep in gesprek over hetgeen de leerkracht gezien of gehoord heeft en hierover uitleg vragen. Wat is ieders rol hierin en leerlingen oplossingen laten bedenken. Wat kan jij doen om dit te stoppen? Verschillende rollen binnen pestproblematiek benoemen.

Stap 7: interventies - sancties	
WANNEER	Als bovenstaande geen gewenst effect laat zien en pestgedrag blijft aanhouden.
WAAROM	School kan en wil dit gedrag niet accepteren. Beschermen van de veiligheid van leerlingen.
WIE	- Intern overleg met leerkracht, APC-er en evt. directie. - Bovenstaande in gesprek met ouders van leerling die gepest wordt en/of de leerling die pest.
HOE	Intern overleg: mogelijkheden van interventies bespreken voor de groep/leerkracht. Met ouders van de leerling die gepest wordt: samen in overleg om te komen tot mogelijke oplossingen, eventueel inschakelen externe deskundigheid, overleggen wat school nog kan doen. Met ouders van leerling die pest: samen met ouders overeenkomen tot oplossingen en eventuele externe hulpverlening. Afspraken maken over handelingswijze op school en thuis. Eventuele sancties bespreken zoals: een opstel over de situatie en zijn/haar rol daarin, binnenblijven/nablijven, schorsing indien het gedrag blijft aanhouden. Inbrengen in intervisiemoment. Extern overleg: Er is overleg met het bevoegd gezag. We volgen het beleid regeling schorsing en verwijdering.

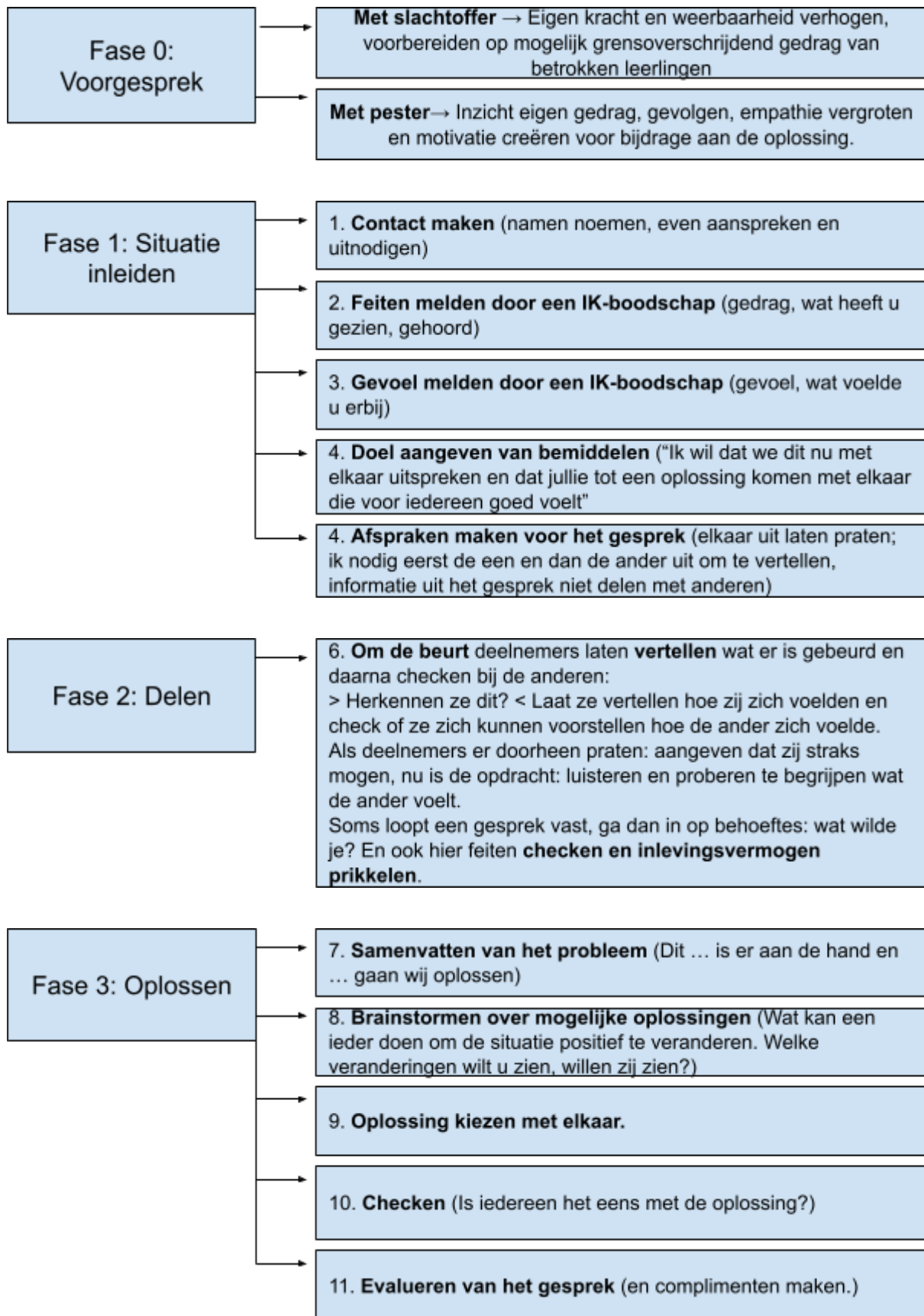
Bijlage I: No Blame aanpak (Support-benadering)

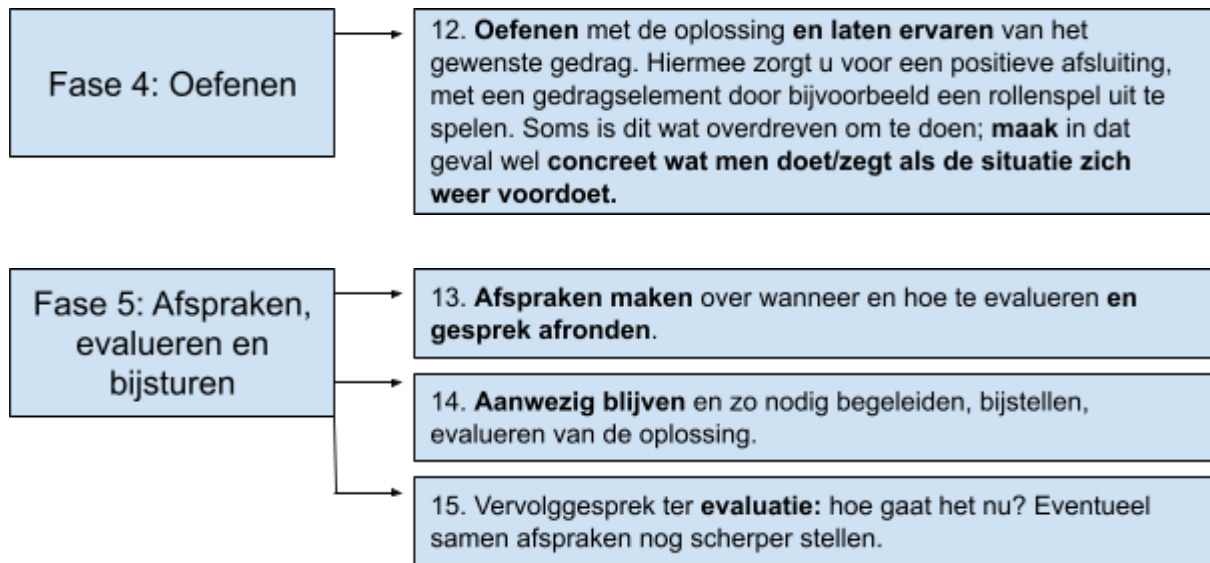

Meer informatie over de No Blame-aanpak is te vinden in de map van de opleiding Anti-Pestcoördinator. Iedere Anti-Pestcoördinator van de Hoge Ven is in het bezit van deze map.

Bijlage II: Gesprek zonder schuldvraag

Meer informatie over het Gesprek zonder schuldvraag is te vinden in de map van de opleiding Anti-Pestcoördinator. Iedere Anti-Pestcoördinator van de Hoge Ven is in het bezit van deze map.